

ACADEMIA „ȘTEFAN CEL MARE”
MINISTERUL AFACERILOR INTERNE AL REPUBLICII MOLDOVA

Cu titlu de manuscris
C.Z.U.: 343.97: 343.621(043.2)

CICALA ALEXANDRU

ANALIZA CRIMINOLOGICĂ ȘI PREVENIREA
AVORTURILOR ILEGALE

554.02 – Criminologie

Autoreferat al tezei de doctor în drept

CHIȘINĂU, 2019

Teza a fost elaborată în cadrul Catedrei „Științe penale” a Academiei „Ștefan cel Mare”
a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova

Conducător științific:

GHERMAN Marian, doctor în drept, conferențiar universitar

Referenți oficiali:

1. **BUJOR Valeriu**, doctor în drept, profesor universitar, IȘPCA, Republica Moldova
2. **PLOP Aliona**, doctor în drept, UCCM, Republica Moldova

Membri ai Consiliului Științific Specializat:

1. **GLADCHI Gheorghe**, **președinte**, doctor habilitat în drept, profesor universitar
2. **COJOCARU Radion**, **secretar științific**, doctor în drept, conferențiar universitar
3. **DOLEA Igor**, doctor habilitat în drept, profesor universitar
4. **LARII Iurie**, doctor în drept, conferențiar universitar
5. **PARENIUC Alexandru**, doctor în drept, conferențiar universitar
6. **CUVȘINOV Ion**, doctor în științe medicale, conferențiar universitar

Susținerea va avea loc la data de „06” iunie 2019, ora 16-00, în ședința Consiliului Științific Specializat D 554.02-70 din cadrul Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova (Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Gh. Asachi, 21, sala de conferințe).

Teza de doctor și autoreferatul pot fi consultate la Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Biblioteca Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova, și pe pagina web a CNAA (www.cnaa.md).

Autoreferatul a fost expediat la „03” mai 2019.

Secretar științific al Consiliului Științific Specializat

doctor în drept, conferențiar universitar

_____ **COJOCARU Radion**

Conducător științific

doctor în drept, conferențiar universitar

_____ **GHERMAN Marian**

Autor

_____ **CICALA Alexandru**

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea temei. Republica Moldova, ca și alte țări din Europa Centrală și de Est, este în tranziție demografică caracterizată prin câteva provocări, precum: rata scăzută a fertilității, îmbătrânirea demografică, speranța de viață scăzută și mortalitatea ridicată.

Aceste provocări sunt legate, fără doar și poate, de problema sănătății vieții sexuale și reproductive a persoanei. Politicile în domeniul sănătății vieții sexuale și reproductive se formulează în concordanță cu angajamentele asumate pe plan internațional și reglementările naționale în vigoare. Cadrul internațional a fost inițiat prin Conferința Internațională pentru Populație și Dezvoltare de la Cairo (1994) care a recunoscut sănătatea vieții sexuale și reproductive drept o componentă fundamentală a sănătății fiecărei persoane.

În acest sens, ținem să mai menționăm că de către Guvernul Republicii Moldova în anul 2018 a fost adoptat Programul Național privind Sănătatea și Drepturile sexuale și reproductive 2018-2022, care își propune să îmbunătățească accesul și calitatea serviciilor, precum și informarea populației în acest domeniu [30].

Una din faptele care atentează direct asupra sănătății vieții sexuale și reproductive a persoanelor sunt avorturile. Acesta, chiar și atunci când este comis în condiții de legalitate, este însoțit de un pericol mare pentru sănătatea, inclusiv sexuală și reproductivă a femeii. Cu atât mai mult, prezența riscului se mărește de câteva ori pentru sănătatea, ba chiar și pentru viața femeii în cazul unui avort ilegal. Întreruperea artificială a cursului sarcinii, mai ales a primei, poate duce la consecințe grave, uneori ireversibile.

Din punct de vedere statistic, este foarte greu, pe alocuri chiar imposibil, de a duce o evidență statistică obiectivă a avorturilor ilegale, care ar corespunde realității. Totuși, potrivit unor date reflectate în statisticile OMS, 20 milioane de avorturi ilegale, efectuate în întreaga lume anual, sunt cauza de deces a 50.000-100.000 de femei, iar nivelul mortalității alcătuiește 250-500 cazuri de decese la 100.000 avorturi.[1].

Actualitatea temei abordate în cadrul acestei lucrări rezidă în mai multe considerente. În primul rând, fenomenologia provocării ilegale a avorturilor nu poate fi limitată doar la studiul juridico-penal, ci interesează, în egală măsură, și știința criminologică, axată pe ideea explicării etiologiei și realizării unei prevenții reale a fenomenului, prin elaborarea și punerea pe rol a unor măsuri eficiente. În acest sens, am considerat ca fiind actual și oportun demersul dedicat cercetării fenomenului infracțional sus-menționat din perspectiva criminologiei, în vederea elucidării și reevaluării cauzelor și condițiilor ce-i sunt proprii și, nu în ultimul rând, conceperii unui cadru preventiv eficient ajustat la realitățile timpului.

În cel de-al doilea rând, pornind de la nivelul de cercetare a problematicii abordate, este de menționat că studiul criminologic al infracțiunii de provocare ilegală a avortului (art. 159 C.pen.) denotă lipsa unor lucrări în literatura autohtonă de specialitate criminologică, care ar fi dedicate în exclusivitate analizării acestui fenomen infracțional. Or, datorită dezvoltării rapide a relațiilor sociale și a transformărilor de drept pe care le parcurge RM, acest lucru se impune cu pregnanță.

În acest sens, până în prezent nu au fost studiate asemenea aspecte, precum ar fi: examinarea gradului de latență a avorturilor ilegale și evidențierea cauzelor acestora; elucidarea factorilor criminogeni care generează și condiționează avorturile ilegale în Republica Moldova; nuanțarea particularităților aferente personalității infractorului și a victimei avorturilor ilegale; abordarea rolului victimei infracțiunii în mecanismul actului infracțional; elucidarea cadrului preventiv criminologic și victimologic al avorturilor ilegale etc.

Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemelor de cercetare.

Printre oamenii de știință care s-au preocupat, în mod direct, de elaborarea concepției teoretice a problemelor juridico-penale și criminologice referitoare la provocarea ilegală a avorturilor se enumeră: A. Plop, A. Borodac, S. Brînză, V. Stati, R. Cojocar, O. Gagauz, L. Lozanovici, S. Mihailenco, D. Rivman, V. Râbalskaya, M. Șargorodski, A. Krasikov, O. Cernega, A. E. Franț etc.

Prezenta lucrare nu ar fi fost concepută dacă nu ar fi fost utilizate lucrările unor autori de notorietate din domeniul criminologiei, precum ar fi: Gh. Gladchi, V. Bujor, I. Ciobanu, M. Bîrgău, Iu. Larii (R. Moldova); T. Amza, C. Amza, N. Giurgiu, Gh. Mateuț, Gh. Nistoreanu, C. Păun, I. Oancea, G. Politic, M. S. Stănoiu (România); A. Dolgova, V. Kudreavțev, S. Lobov, G. Hohreacov, G. Cecel (Federația Rusă).

Lucrările acestor autori consacrați reprezintă baza teoretică a investigației, inerentă și în același timp, obligatorie pentru un asemenea studiu precum ar fi teza de doctorat. Prezenta lucrare vine să completeze studiile întreprinse anterior în domeniu, evidențiindu-se unele tendințe și aspecte noi de dezvoltare a științei în domeniul de referință, specifice pentru etapa actuală de dezvoltare a societății.

Cu referință la Republica Moldova, este de menționat că în literatura de specialitate autohtonă nu există lucrări științifice care s-ar referi strict la problematica criminologică a avorturilor ilegale, precum și prevenirea acestora. Această infracțiune este abordată din perspectiva altor științe, precum ar fi cea a dreptului penal. În acest context, considerăm că tema propusă spre cercetare este una actuală și importantă atât sub aspect teoretic cât și sub aspect practic.

Scopul prezentei teze de doctorat constă în realizarea unei analize criminologice complexe a infracțiunii de provocare ilegală a avortului, prin prisma elucidării cauzelor și condițiilor ce-i sunt aferente, în vederea elaborării unor măsuri special-criminologice și victimologice eficiente de prevenire a acestui fenomen infracțional. Pe aceeași cale s-a urmărit formularea propunerilor de perfecționare a cadrului juridico-penal de incriminare a faptei analizate, care ar corespunde sarcinilor de promovare a reformei juridice în Republica Moldova.

Pentru realizarea scopului propus, au fost trasate următoarele **obiective**:

- analiza lucrărilor științifice din doctrina penală, criminologică autohtonă și cea străină publicate la tematica problemei investigate;
- studierea evoluției sediului normativ de incriminare a avortului ilegal în legislația penală a Republicii Moldova și a altor state;
- stabilirea corelației dintre aprecierea socio-morală a avorturilor și mecanismul juridic

existent în domeniu;

- examinarea modelelor incriminatorii ale avortului ilegal implementate în diferite legislații penale;
- elucidarea și analiza indicilor statistici de răspândire a avorturilor ilegale pe teritoriul Republicii Moldova;
- determinarea trăsăturilor personalității infractorului implicat în comiterea avorturilor ilegale;
- elucidarea trăsăturilor personalității victimei avorturilor ilegale și a rolului acesteia în declanșarea mecanismului actului infracțional;
- elaborarea măsurilor de prevenire generală, specială și individuală a avorturilor ilegale;
- conceperea măsurilor de prevenire victimologică a avorturilor ilegale;
- înaintarea unor recomandări cu titlu de *lege ferenda*.

Ipoteza cercetării este bazată pe presupunerea, conform căreia:

– fenomenologia avorturilor ilegale se caracterizează printr-o latență sporită, condiționată, pe de o parte, de relația dintre făptuitor și victimă, cointeresate ambele în declanșarea actului infracțional, iar pe de altă parte, de răspândirea largă a unor metode noi de avortare, inclusiv a avortului medicamentos;

– mecanismul actului infracțional la fapta de provocare ilegală a avortului, se realizează în baza unei cooperări benevole dintre victima și subiectului infracțiunii, ambii fiind cointeressați în producerea urmării prejudiciabile, fapt ce constituie o premisă inerentă în elaborarea măsurilor preventive a avorturilor ilegale;

– principalele cauze ale avorturilor ilegale sunt: utilizarea necontrolată a manoperelor abortive medicamentoase de întrerupere a cursului sarcinii; serviciile medicale necalitative oferite de personalul medical; încrederea scăzută în personalul medical; lipsa de educație sexuală și adresarea tardivă în termen avansat de gestație etc.

– prevenirea victimologică a avorturilor ilegale este o activitate orientată spre elaborarea și aplicarea unor măsuri în privința femeilor ce se caracterizează printr-un risc sporit de vulnerabilitate, destinate neutralizării factorilor criminogeni, inclusiv a împrejurărilor și situațiilor datorită cărora ar putea deveni victime ale acestui fenomen.

Metodologia cercetării științifice. Bazele metodologice ale cercetării criminologice a infracțiunii de provocare ilegală a avortului au fost instituite dintr-o pluralitate de procedee mixte, atât teoretice, cât și practice de cunoaștere a acestui fenomen. Pentru efectuarea acestui studiu, au fost folosite o multitudine de metode analitice de cercetare științifică, dintre care putem enumera: *metoda analizei comparative*, constând în sesizarea elementelor asemănătoare sau diferite în ceea ce privește reglementarea infracțiunii de provocare ilegală a avortului în legislația R. Moldova și legislațiile penale ale altor state; *metoda analizei istorice*, constând în analiza retrospectivă cronologică de evoluție a incriminării statuate la art. 159 C.pen. al R. Moldova; *metoda analizei*

logice, constând în folosirea raționamentelor logice pentru sintetizarea opiniilor doctrinare ale diferitor autori; *metoda sondajului sociologic*, care în prezentul studiu a fost efectuat cu participarea a circa 100 de medici obstetricieni-ginecologi, fiind intervievați în privința unei game variate de probleme cu caracter criminologic referitoare la avorturile ilegale; *metoda interviului* prin care au fost interviuate victime directe ale avorturilor ilegale; *metoda studiului de caz*, care constă în cercetarea cazuistică a unor spețe din practica judiciară pentru evidențierea particularităților de caz ce interesează studiul criminologic al fenomenului cercetat etc.

Utilizarea unor metode empirice, precum ar fi sondajul, interviul și studiul de caz, a permis elucidarea reală a factorilor criminogeni, particularităților aferente personalității victimei și infractorului avortului ilegal, fapt ce a contribuit esențial la conceperea unor măsuri eficiente de prevenire.

Noutatea și originalitatea științifică. Prezenta teză de doctorat constituie una dintre primele cercetări științifice privind investigarea criminologică a avorturilor ilegale. În baza studierii materialului empiric, sunt prezentate particularitățile actuale și tendințele fenomenului investigat. În acest context, au fost obținute rezultate științifice orientate spre prevenirea criminologică și victimologică eficientă a infracțiunii de provocare ilegală a avorturilor.

Originalitatea studiului constă în argumentarea latenței avorturilor ilegale, elucidarea cauzalității acestui fenomen și a trăsăturilor aferente personalității infractorului, respectiv a victimei infracțiunii, fapt ce a permis formularea unor măsurilor eficiente de prevenire criminologică și victimologică a avorturilor ilegale și înaintarea pe această cale unor propuneri de *lege ferenda*, în baza cărora pot fi perfecționate reglementările de drept existente în materie.

Problema științifică actuală, de importanță majoră, care a fost soluționată constă în fundamentarea științifică a măsurilor generale, special-criminologice, individuale și victimologice de prevenire eficientă a avorturilor ilegale de către organele de resort, prin prisma identificării cauzelor și condițiilor care stau la baza genezei și care condiționează acest fenomen infracțional, precum și a trăsăturilor ce particularizează personalitatea infractorului și victima infracțiunii.

Semnificația teoretică Lucrarea reprezintă o cercetare integrală după conținut, în care au fost sistematizate abordările teoretice cu privire la conținutul caracteristicii criminologice și măsurile de prevenire eficientă a fenomenului avorturilor ilegale. Aceste rezultate pot fi oglindite în activitatea de cercetare științifică, inclusiv a unor fenomen adiacente, precum ar fi pruncuciderile, instructiv-formativă, în activitatea practică a organelor de drept și în procesul de legiferare.

Aplicativitatea lucrării rezidă în următoarele: 1) argumentarea sub noi aspecte a analizei criminologice a avorturilor ilegale va contribui la dezvoltarea discuției științifice pe marginea prevenirii acestui fenomen; 2) elucidarea cauzelor de latență a avorturilor ilegale va avea un impact pozitiv atât asupra activității preventive, cât și pentru dezvoltarea ulterioară a concepțiilor științifice asupra problemei vizate; 3) critica imperfecțiunilor de care suferă formularea actuală a art. 159 C.pen. poate fi luată în considerație de către legiuitor în procesul de ameliorare continuă a calității legislației penale a Republicii Moldova.

Rezultatele științifice principale înaintate spre susținere.

1. Au fost definite avorturile ilegale din perspectiva științei criminologice, precum și noțiunea de prevenire criminologică și victimologică a acestora.

2. Au fost identificați factorii criminogeni ai avorturilor ilegale în Republica Moldova.

3. S-a demonstrat că avorturile ilegale se caracterizează printr-o latență sporită și în statisticile oficiale sunt înregistrate doar avorturile săvârșite în condiții de ilegalitate în care victimele, datorită complicațiilor grave ce apar ca rezultat al manoprelor abortive, se adresează după ajutor la instituțiile medicale.

4. Au fost argumentate științific măsurile de prevenire generale, speciale, individuale și victimologice a avorturilor ilegale.

5. S-a argumentat necesitatea prevederii răspunderii penale pentru comercializarea sau distribuirea ilegală a preparatelor medicamentoase abortive, precum și completarea, modificarea conținutului art. 159 c. pen. al Republicii Moldova.

Implementarea rezultatelor științifice. Rezultatele științifice sunt utilizate în procesul de instruire a studenților, masteranzilor și doctoranzilor din cadrul instituțiilor de învățământ superior cu profil juridic, dar și în activitatea practică a organelor de drept.

Aprobarea rezultatelor științifice. Rezultatele investigațiilor au fost prezentate și supuse dezbaterilor publice în cadrul a 7 conferințe științifico-practice internaționale.

De asemenea, prezenta teză de doctor a fost dezvoltată prin intermediul a 18 publicații în reviste științifice naționale și din afara țării, dintre care: Revista științifico-practică de drept „Legea și Viața”; Revista științifico-practică „Jurnal Juridic Național”; Revista științifico-practică „Revista Națională de Drept”; Fiat Iustitia, Cluj-Napoca România; Revista științifico-practică „Intellectus”; Актуальные научные исследования в современном мире, Переяслав-Хмельницкий, Украина; Modern scientific challenges and trends, Warsaw, Poland; Revista „Universul Juridic”, București, România; Revista științifico-practică: „Buletin de Perinatologie”.

Publicații la tema tezei. Rezultatele obținute sunt publicate în 18 articole științifice.

Volumul și structura tezei: adnotare (în limba română, engleză, rusă), lista abrevierilor, introducere, 4 capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografia din 242 titluri, 152 pagini text de bază, 8 anexe.

Cuvinte-cheie: provocare ilegală a avortului, sarcină, avort ilegal, întrerupere a cursului sarcinii, criminalitate, cauze, condiții, personalitate, prevenire, victimă.

CONȚINUTUL TEZEI

Introducere tezei pune în evidență actualitatea și importanța problemei abordate, scopul și obiectivele tezei, noutatea științifică a rezultatelor obținute, justificată importanța teoretică și valoarea aplicativă a lucrării. Tot în cadrul acestui compartiment, autorul se pronunță în privința aprobării rezultatelor, realizând și un scurt sumar al compartimentelor tezei.

Capitolul 1. Abordări doctrinare și evoluția incriminării infracțiunii de provocare ilegală a avortului.

1.1. Analiza materialelor științifice la tema tezei de doctor. Cu referință la R. Moldova, este de menționat că în literatura de specialitate autohtonă nu există lucrări științifice care s-ar referi strict la problematica criminologică a avorturilor ilegale. Această infracțiune este abordată din perspectiva altor științe, precum ar fi cea a dreptului penal.

Printre primele lucrări existente în domeniul sus-invocat se înscrie teza de doctor a autoarei Aliona Plop, intitulată Răspunderea penală pentru provocarea ilegală a avortului. Printre problemele ce au fost abordate în această lucrare, care prezintă interes și pentru acest studiu, se înscrie: polemica axată pe posibilitatea femeii de a avorta; identificarea coraportului dintre autonomia de voință a femeii însărcinate manifestată în valorificarea dreptului femeii la sănătatea reproducerii, inclusiv la maternitate, și a dreptului la viață al unei persoane potențiale (produsul concepției), problemă derivată din neclaritatea relației femeie însărcinată-făt (embrion); determinarea coraportului dintre indicațiile sociale și cele medicale de întrerupere voluntară a cursului sarcinii; rațiunile legiuitorului de a scoate indicațiile sociale din sfera cauzelor de nepedepsire pentru provocarea ilegală a avortului (art. 159 CP RM) etc. [27, p. 10].

La rezolvarea unor aspecte conceptuale ale avortului ilegal, o atenție specială a fost acordată lucrării cu titlul *Tratat de drept penal. Partea specială*, ai cărei autori sunt S. Brînză și V. Stati . Aceștia argumentează necesitatea delimitării infracțiunii de provocare ilegală a avortului de omorul intenționat „dacă produsul concepției este cel suprimat de viață, atunci fapta intră sub incidența textului care incriminează provocarea ilegală a avortului. Produsul concepției este dependent de corpul matern și, ca atare, nu este o persoană, ci o probabilitate de viață” . Drept urmare, autorii ajung la concluzia că produsul concepției nu este o persoană, astfel nu poate fi considerat victimă a infracțiunii prevăzute la art. 159 CP RM [4, p. 392-399].

Nu putem omite lucrarea științifică elaborată de către autorul autohton O. Gagauz [18] intitulată Sarcina în vârsta adolescenței, care pentru demersul nostru științific, fără îndoială, reprezintă o sursă de valoare și ne-a ajutat mult la realizarea acestei teze. Rezultatele cercetării efectuate de către autor au demonstrat că la adolescentele cu vârsta sub 18 ani, sarcina nu a fost rezultatul unei alegeri libere. Dimpotrivă, conform opiniei cercetătorului, sarcina la această vârstă prezintă rezultatul lipsei de opțiuni și a circumstanțelor socioeconomice și culturale dincolo de controlul unei fete. Sarcina timpurie reflectă neputință, sărăcie și presiune din partea partenerului,

iar în multe cazuri aceasta este rezultatul violenței sexuale sau al constrângerii. Sarcina la vârsta adolescenței prezintă o încălcare a drepturilor copilului (conform Convenției cu privire la Drepturile Copilului, persoana cu vârsta sub 18 ani este considerată un copil) și subminează oportunitățile unei fete de a exercita dreptul la educație, sănătate și autonomie. Dezavantajele sociale, cum ar fi statutul socioeconomic scăzut al familiei, lipsa oportunităților socioeconomice la nivel local, aspirațiile educaționale scăzute, precum și lipsa suportului necesar în situații de dificultate din partea familiei, școlii comunității se asociază cu sarcina/nașterea copilului în vârsta de adolescență.

Comparativ cu cadrul doctrinar autohton, literatura de specialitate străină acordă o atenție mai sporită studiului criminologic a faptei de provocare ilegală a avortului. În acest spectru pot fi evidențiate tezele de doctorat elaborate de către L.A. Lozanovici „Provocarea ilegală a avortului: analiză juridico-penală și criminologică” [34] și S.I. Mihailenco „Prevenirea avortului ilegal: analiză juridico-penală și criminologică” [35].

Lucrarea elaborată de către L.A. Lozanovici [34] poate fi remarcată prin următoarele rezultate științifice: elucidarea conceptului de „avort ilegal”; analiza critică a problemei determinării momentului apariției vieții omenești; stabilirea conținutului obiectului juridic al infracțiunii de provocare ilegală a avortului; abordarea victimei avortului ilegal; stabilirea conținutului laturii obiective a infracțiunii de provocare ilegală a avortului potrivit legislației penale a Federației Ruse; determinarea momentului de consumare a infracțiunii incriminate la art. 123 CP FR; caracteristica criminologică a personalității infractorului etc.

În lucrarea elaborată de către S.I. Mihailenco [35] este abordată preponderent problema determinării momentului începerii protecției juridice a vieții unui nou-născut, sunt stabilite conceptual semnificațiile noțiunilor de „avort”, „naștere prematură”, „întreruperea artificială a cursului sarcinii”, „întreruperea ilegală a cursului sarcinii” și „avort criminal”. Cu titlul de noutate, se argumentează necesitatea de a diferenția răspunderea penală pentru realizarea întreruperii cursului sarcinii față de două sau mai multe persoane. Se mai propune lărgirea sferei de aplicare a răspunderii penale în baza art. 123 CP FR și pentru situații în care întreruperea cursului sarcinii este realizată cu omisiunea obținerii unui acord informat benevol al femeii însărcinate și cu încălcarea indicațiilor medicale sau sociale.

Un alt autor rus, care a examinat infracțiunea de provocare ilegală a avortului din punct de vedere criminologic, este D.V. Rivman [36]. În lucrarea *Criminologie victimologică* concluzionează că provocarea ilegală a avortului este o crimă specifică, deoarece victimele pot fi numai femeile, care benevol își acordă consimțământul ca sarcina să le fie întreruptă și din punctul de vedere al comportamentului preinfracțional, mereu sunt active.

Într-un alt demers științific, cu titlul *Întreruperea cursului sarcinii: repere juridice și etice*, A.E. Franț [17] analizează următoarele probleme: semnificația avortului, istoria ideologiilor referitoare la fapta de provocare a avortului, concepții religioase referitoare la avort, modul în care

oamenii ar trebui să privească avortul, inclusiv din punct de vedere moral, incriminarea avortului în România și legislațiile penale moderne, modul în care legiuitorul ar trebui să reglementeze avortul.

Încercând să desprindem anumite concluzii generale vizavi de nivelul de cercetare al problematicii abordate, este de menționat că studiul penal al infracțiunii de provocare ilegală a avortului denotă lipsa unor lucrări în literatura de specialitate autohtonă, care ar fi dedicate în exclusivitate analizării acestui fenomen infracțional. Or, datorită dezvoltării rapide a relațiilor sociale și a transformărilor de drept pe care le parcurge Republica Moldova, acest lucru se impune cu pregnanță.

1.2. Istoricul incriminării și aprecierea sociomorală a avorturilor

Evoluția infracționalității și a modelelor represiv-prevenire este indispensabil legată de nivelul de dezvoltare, de tipul istoric al respectivei societăți și de spiritualitatea fiecărui popor în parte. Mai ales această teză este valabilă pentru manoperele abortive la care reacția socială a fost și continuă să fie condiționată de factorii spirituali, religioși, politici și de ce nu, de modul în care societatea percepe șansele de viață a celui care nu este născut.

Cea mai veche reglementare legală privind avortul se regăsește în Codul lui Hammurabi. Prin această legiuire se pedepsea fapta celui care provoca unei femei pierderea sarcinii cu compensație bănească. Informații scrise cu referire la avort ne-au rămas și de la egipteni, de exemplu, cele cuprinse în manuscrisul egiptean *Ebers*, din 1550 î.Hr. În China s-a păstrat un document care menționează numărul de avorturi realizate de către concubinele oficiale ale regelui în perioada 515-500 î.Hr. [30].

Viziunea bisericească asupra netolerării și pedepsirii grave asupra faptelor de avortare a influențat, în mare măsură, legiurile penale din toate statele europene. Astfel, pedeapsa cu moartea a fost stabilită în mai multe legiuri penale: Franța (1562), Anglia (1524), Germania (1533), Rusia (Pravila lui Alexei Mihailovici din 1649) etc. [34, p. 34].

Legislațiile penale ale Imperiului Rus și ale României din perioada modernă prezintă un interes indispensabil pentru prezentul studiu, întrucât acestea au avut aplicare directă și pe actualul teritoriu al Republicii Moldova.

Astfel, în Basarabia, în urma anexării din 1812, în sfera dreptului penal au fost aplicate legile Imperiului Rus până la Marea Unire din 1918. În sudul Basarabiei, până în anul 1878 a fost aplicat Codul penal al României din 1864 [12, p. 53-68].

După Marea Unire din 1918, România, prin decretele regale din iunie-august 1919, pe întreg teritoriul Basarabiei a pus în vigoare Codul penal român din 1864, care a fost aplicat până la adoptarea și intrarea în vigoare a Codului penal din 1936.

Drept rezultat al anexării Basarabiei de către URSS și formării RSSM, evoluția reglementărilor penale referitoare la avortul ilegal a fost indispensabil legată de politica penală sovietică promovată în domeniul de referință. Evoluția legislației penale a URSS în domeniul

reglementării avorturilor a fost marcată de ezitări substanțiale vizavi de evaluarea gradului prejudiciabil al acestei fapte infracționale.

Ca urmare, în Republica Moldova problema avorturilor nu este una religioasă, ci socială. Pe plan internațional nu este recunoscut un drept universal și fundamental la avort, însă femeia are dreptul la întreruperea cursului sarcinii, iar statul își asumă obligația creării unor proceduri juridice care ar garanta viața și sănătatea femeii care recurge la manopere abortive. La art. 159 C.pen. al Republicii Moldova se poate vorbi de un avort ilegal, atunci când este săvârșit în condiții de ilegalitate primejdioase pentru viața și sănătatea femeii, care este imputabil altor persoane ce comit manopere abortive, decât femeii însărcinate [9, p. 36-40; 19 p. 104-107].

1.3. Concluzii la capitolul 1, conține cele mai relevante constatări punctate de autor în cadrul capitolului respectiv al tezei.

Capitolul 2. Aspecte juridice și criminologice privind provocarea ilegală a avortului.

În paragraful **2.1.**, *Modele de incriminare a avortului ilegal în legislația diferitelor state*, se menționează infracțiunea de provocare ilegală a avortului prin prisma studiului comparativ, urmărindu-se constatarea unor elemente identice sau divergente, prin prisma studierii normelor incriminatorii statuate în Codurile referință ce formează obiectul de cercetare al prezentului studiu.

Referitor la sfera de incriminare, în funcție de consimțământul femeii la efectuarea manoperelor abortive, studiul comparat ne oferă posibilitatea de a distinge două categorii de legislații penale:

1. legislații penale în care se incriminează ca infracțiune distinctă doar avortul ilegal săvârșit cu acordul femeii însărcinate. Din clasa acestor legislații penale fac parte, în principal, legislațiile penale din fostul spațiu sovietic în care întreruperea cursului sarcinii fără acordul victimei este încadrată din punct de vedere juridic, ca vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății. Din această primă categorie fac parte: Federația Rusă, Belarus, Tadjikistan, Kazahstan, R. Kirghiză, Tadjikistan, Georgia etc.;

2. legislații penale în care, deopotrivă, este sancționat atât avortul săvârșit cu consimțământul victimei, cât și avortul săvârșit fără consimțământul acesteia, cel din urmă înfățișându-se fie ca componentă tip, fie ca componentă cu circumstanță agravantă. Din rândul acestor state fac parte: Argentina, Polonia, Japonia, Lituania, San Marino, Germania, Bulgaria, România [13, p. 38-43] etc.

În același stoc de idei, în funcție de gradul de pedepsire a manoperelor abortive săvârșite de către însăși femeia însărcinată, legislațiile penale pot fi clasificate în două categorii:

1. legislații penale în care femeia care își provoacă întreruperea cursului sarcinii este supusă răspunderii penale: Elveția, Japonia, San Marino, Israel, Republica Federativă Germană, Turcia etc.;

2. legislații penale în care femeia care își provoacă întreruperea cursului sarcinii nu este supusă răspunderii penale: Norvegia, Polonia, Lituania, România, Bulgaria, Georgia, Kirghizia,

Kazahstan, Tadjikistan, Federația Rusă etc. [13, p. 38-43].

În paragraful **2.2. Dimensiuni conceptuale a provocării ilegale a avortului ca obiect de studiu al criminologiei** a fost definită noțiunea de avort ilegal din punct de vedere criminologic: ca fiind un domeniu sectorial al criminologiei și o parte componentă a criminalității, reprezentate de totalitatea avorturilor incriminate de legea penală, comise pe un anumit teritoriu și într-o anumită perioadă de timp, fiind generate de anumite cauze și condiții ce preced săvârșirea acestora.

Din această noțiune rezultă următoarele trăsături ale avorturilor ilegale ca obiect de studiu al criminologiei:

1. Avorturile ilegale formează un domeniu sectorial al criminologiei. După cum menționează autorul Iu. Larii, obiectul de studiu al criminologiei îl constituie criminalitatea ca fenomen social-negativ, care se manifestă în aparență sub forma unei totalități de infracțiuni și persoane ce le-au comis, într-un interval de timp, pe un anumit teritoriu. Aceasta nu reprezintă doar o formă simplă de infracțiuni, ci este un fenomen, care are legități de apariție, existență și dezvoltare, are o corelație strânsă cu alte fenomene sociale, deseori fiind determinată de ele [24, p. 23]. Totodată, nu e posibilă o cercetare a criminalității fără cunoașterea aspectelor sale fenomenologice (a formelor sale concrete de manifestare). Prin urmare, criminologia studiază, în primul rând, criminalitatea ca fenomen al realității umane considerată atât în ansamblul său, ca totalitate a manifestărilor cu caracter antisocial, cât și într-un mod individual sau după caz sectorial, având în vedere fie cazuri infracționale concrete, fie grupe de infracțiuni, de exemplu, infracțiunile de violență, cele sexuale etc. ori grupe de infractori [20, p. 13]. Considerând cele menționate, se poate deduce că avorturile ilegale pot forma un domeniu de studiu sectorial al criminologiei, întrucât se referă la anumite manifestări criminale pentru studierea cărora pot fi aplicate metodele caracteristice științei criminologice.

2. Avorturile ilegale reprezintă o parte componentă a criminalității. Avorturile ilegale nu pot fi studiate în mod izolat în afara câmpului criminalității privit ca fenomen social de ansamblu. Această subcategorie a criminalității reprezintă o parte integrantă a criminalității, se caracterizează prin particularități ce o deosebesc de alte genuri de criminalitate sau specii de infracțiuni, precum ar fi: valorile sociale periclitare; indici cantitativi și calitativi; caracteristica persoanelor care le săvârșesc; cauze și condiții specifice etc. După cum menționează autorul V.Bujor, infracțiunea (particularul) este forma de existență a criminalității (generalului), deci anume în infracțiune ca unitate elementară de existență a criminalității și trebuie căutate trăsăturile principale ale fenomenului studiat, care determină esența acestuia [31, p. 10]. Criminalitatea este un fenomen social complicat care nu este o totalitate simplă de infracțiuni săvârșite. Problema raportului dintre criminalitate și infracțiune este problema raportului dintre particular și general [32, p. 9].

3. Avorturile ilegale sunt fapte penale. În acest sens, ne asociem punctului de vedere al acelor criminologi care consideră că includerea faptelor antisociale în obiectul de studiu al criminologiei

trebuie să aibă la bază criteriul normei penale care rămâne până în momentul de față cel mai convingător [29, p. 23; 26, p. 40]. Faptele incriminate și pedepsite prin legea penală rămân crime și pentru criminologie, și pentru cercetătorii criminologi, iar dacă unele fapte penale nu mai sunt crime după legea penală – au fost dezincriminate și abrogate de legea penală, ele nu mai sunt crime nici pentru criminologie [21, p. 89]. Este meritorie și aserțiunea criminologului O. Bejan, care definește crima ca fiind un mod asocial de interacțiune între indivizi, care slăbește relațiile sociale și astfel perturbă viața socială, crima se deosebește de infracțiune, care reprezintă o faptă considerată drept periculoasă, din rațiuni ce depășesc distructivitatea socială reală a unor acte de conduită și interzisă prin normele sociale sub amenințarea represiei (pedepsei) [2, p. 23].

Prin urmare, un avort va fi considerat ca fiind criminal doar în măsura în care acesta este incident legii penale. În cazul nostru, ilegalitatea faptei este descrisă la art. 159 C.pen. al Republicii Moldova.

4. Avorturile ilegale sunt generate de cauze și condiții specifice. Abordarea criminologică a fenomenului criminal este diferită și este mai vastă decât abordarea juridico-penală a infracțiunii în dreptul penal. În acest sens, pe bună dreptate se afirmă că abordarea criminologică este orientată spre relevarea cauzelor și condițiilor infracțiunii concrete, particularităților caracteristice făptuitorului și consecințelor sociale ale conduitei umane. Aceasta permite să înțelegem ce trebuie de făcut pentru a preveni comiterea unor noi infracțiuni și, respectiv, a măsurilor preventive eficiente necesare deținerii controlului asupra criminalității. Crima în sensul criminologiei nu se reduce la evaluarea și interpretarea reglementărilor juridico-penale incriminatorii. Crima este studiată de criminologie sub următoarele aspecte: problema cauzelor și condițiilor infracțiunii concrete; problema mecanismului comportamentului infracțional individual; problema rolului situației în mecanismul actului infracțional; problema analizei (caracteristicii) criminologice [21, p. 88]. Totodată, pentru o bună înțelegere a fenomenului infracțional și a crimei în particular din perspectiva științei criminologice, se face absolut necesară cunoașterea fenomenului și sub aspectul penal. De fapt, legea penală este liantul principal care leagă și corelează aplicarea măsurilor preventive fenomenului infracțional.

2.4. Concluzii la capitolul 2. Sunt sintetizate și reflectate principale concluzii și recomandări reflectate în capitolul respectiv.

Capitolul 3. Analiza criminologică a avorturilor ilegale.

3.1. Reflectarea statistică a avorturilor ilegale și latența acestora. Ca rezultat al analizei informațiilor prezentate de către Serviciul Tehnologii Informaționale al MAI, s-a constatat că din numărul total de infracțiuni de provocare ilegală a avortului înregistrate pe parcursul perioadei 2007-2017, pe marginea cauzelor penale intentate au fost luate următoarele hotărâri: 31% finalizarea urmăririi penale; 38% clasare; 15% suspendarea urmăririi penale; 8% liberare de răspundere penală și atragerea la răspundere contravențională; 8% se află în curs cercetare [5, p. 117-124].

În literatura de specialitate criminologică, se afirmă că numărul avorturilor ilegale este mult mai mare decât cel efectiv înregistrat. Astfel, cercetătorul Th. King presupune că în lume aproximativ jumătate din avorturi se provoacă în condiții de ilegalitate [23, p. 27-30].

Potrivit rezultatelor sondajului realizat pe un eșantion de 100 de medici obstetricieni-ginecologi din cadrul Instituției Medico-Sanitare Publice Institutul Mamei și Copilului (IMSP IMȘIC) și din cadrul Instituției Medico-Sanitare Publice Spitalul Clinic Municipal nr. 1, 93% dintre participanți au afirmat că statistica oficială a avorturilor ilegale nu corespunde cu numărul real al acestora. Respectiv, doar 7% dintre respondenți au susținut corespunderea datelor statistice cu numărul real al avorturilor ilegale.

Această constatare empirică este deosebit de importantă pentru prezentul studiu, întrucât medicii obstetricieni-ginecologi în calitate de personal calificat cunosc cel mai bine situația din domeniu.

Fiind chestionați asupra cauzelor latenței avorturilor medicii respondenți au evidențiat: evidența defectuoasă a femeilor de vârstă fertilă în sectorul primar de asistență medicală; serviciile medicale necalitative oferite de personalul medical; divulgarea secretului medical și încrederea scăzută în personalul medical; adresarea tardivă în termen avansat de gestație.

Pe lângă cauzele evidențiate de către personalul medical specializat, considerăm că latența avorturilor ilegale se datorează, în mare parte, utilizării manoperele abortive medicamentoase de întrerupere a cursului sarcinii.

Această opinie este pe deplin justificată, întrucât potrivit datelor statistice metoda medicamentoasă de întrerupere a cursului sarcinii în condiții legale, datorită progreselor tehnico-științifice din domeniul medicinei, are o pondere remarcabilă de aplicare în ultimii 7 ani. Dacă în anul 2010 avortul medicamentos a fost aplicat de către medici în 376 de cazuri, atunci în anul 2017 această metodă a fost aplicată în 2043 de cazuri.

Paralel se atestă o scădere ponderată de aplicare a celorlalte metode de întrerupere voluntară a cursului sarcinii. De exemplu, în anul 2010 metoda aspirare vacuum de întrerupere a cursului sarcinii a fost aplicată în 9203 cazuri, iar în anul 2017 în 7656 de cazuri. Metoda chiuretajului în anul 2010 a fost aplicată în 5011 de cazuri, iar în 2017 în 2254 de cazuri.

S-a fundamentat că o altă cauză a latenței avorturilor ilegale, reiese, din relația dintre victimă și făptuitor la comiterea acestei infracțiuni. Fapta se realizează în baza unei cooperări benevole și intenționate dintre victimă și făptuitor, întru realizarea unuia și aceluiași scop. Ambii actori implicați în derularea actului infracțional urmăresc atingerea unuia și aceluiași rezultat infracțional – întreruperea cursului sarcinii și pe această cale distrugerea conceptului nașterii.

Pe acest fundal apar și interese comune care însoțesc derularea activității infracționale. Atât făptuitorul, cât și victima sunt cointeresați ca fapta de întrerupere a cursului sarcinii să nu ajungă în atenția publicului. Astfel, cooperarea în atingerea scopului comun se manifestă nu doar în atingerea

rezultatului infracțional, dar și în nedivulgarea manoperei abortive realizate în condiții de ilegale. Făptuitorul este cointerestat în nedivulgarea faptei, astfel încât să nu fie tras la răspundere pentru comiterea acesteia, iar femeia care a recurs la manopere abortive ilegale, de cele mai multe ori, este interesată că fapta nu va fi supusă oprobriului public.

3.2. Factorii criminogeni ai avorturilor ilegale.

Factorii determinanți sau determinatele criminalității îmbină într-un termen comun cauzele criminalității și condițiile care contribuie la săvârșirea infracțiunilor aflate într-o strânsă dependență obiectivă cu alte fenomene ale naturii și ale societății.

Drept rezultat al sondajului, studiilor de caz, interviurilor realizate în privința victimelor infracțiunilor și examinării critice a doctrinei de specialitate, au fost scoși în evidență următorii factori criminogeni a avorturilor ilegale:

1. Nivelul scăzut de educație a sănătății vieții sexuale - reprezintă unul dintre factorii educaționali de bază care determină avorturile, mai ales la femeile tinere. Nivelul scăzut de educație a sănătății vieții sexuale și uneori chiar absența acesteia atrage după sine implicarea activă, chiar de la o vârstă fragedă a adolescentelor în viața sexuală. Întreținerea raporturilor sexuale neprotejate se soldează cu prezența sarcinilor nedorite, iar în conștiință sunt reflectate ca un rău ce poate afecta viitorul adolescentelor. În aceste condiții, se naște intenția de a avorta, alegerea predilectă fiind întreruperea sarcinii în condiții de ilegalitate [8, p. 55-57].

2. Fenomenul migrației - este unul dintre factorii care generează numărul ridicat al avorturilor, mai ales în rândul adolescentelor. Implicarea părinților în migrația peste hotarele Republicii Moldova în căutarea unui loc de muncă mai bine plătit este un factor de risc pentru sarcina în vârsta adolescenței care se soldează, în cele mai dese cazuri, cu avorturi ilegale [8, p. 55-57].

3. Insuficiența suportului necesar de informare privind posibilitatea recurgerii la metode legale de avortare și viitorul pericol pentru sănătatea, inclusiv reproductivă a femeii poate fi atât consecința insuficienței educației sănătății vieții sexuale sau a nivelului scăzut de cultură, cât și îndeplinirii neconștiincioase a obligațiilor de serviciu de către persoanele responsabile, în cazul nostru de către medici [8, p. 55-57].

4. Sărăcia sau nivelul de trai scăzut existent în Republica Moldova. Sărăcia nu are doar o dimensiune economică obiectivă, ci și o dimensiune spirituală. Dimensiunea obiectivă se raportează la un nivel mediu de trai într-o societate sau epocă precizată. Dimensiunea subiectivă se referă la percepția individuală, la evaluarea personală pe care individul o face statutului său economic, situației financiare într-un mediu social și în epoca în care trăiește, iar în funcție de nevoile și aspirațiile sale el își va considera nivelul de trai satisfăcător, ori de-a dreptul mizer. Același salariu poate fi considerat foarte bun de unele persoane, în timp ce altele îl pot cataloga ca insuficient pentru un trai decent [8, p. 55-57].

5. Sarcina nedorită - reprezintă un alt factor criminogen al avorturilor ilegale. Deși există dovezi că persoanele de zi cu zi au tendința de a avea un acces mai bun la informații cu privire la contracepție decât în trecut, consumul total de contraceptive moderne este foarte scăzut, atât pentru tineri, cât și pentru adulți. Unele cercetări internaționale au confirmat gradul scăzut al utilizării contraceptivelor de către femeile din Republica Moldova: o treime din totalul femeilor sexual active folosesc cel puțin o metodă modernă de contracepție [8, p. 55-57].

6. Oprobiul public - reprezintă dezaprobarea prin care societatea condamnă relațiile sexuale socotite nedemne, atunci când sunt întreținute de către femei în anumite împrejurări, de exemplu, întreținerea relațiilor sexuale în afara căsătoriei, până la împlinirea majoratului etc. Întreruperea cursului sarcinii ca efect al oprobiului public se întemeiază pe considerente de ordin social, reprezentate de anumiți factori perturbatori și afectivi care motivează comportamentul pro avort, cum ar fi: stigmatizarea mamei necăsătorite care naște un copil în afara căsătoriei; severitatea excesivă a părinților; lipsa mijloacelor de întreținere a copilului; teama de a crește copilul de una singură etc.

7. Teama de divulgare a secretului medical de către medici figurează printre factorii principali care o determină pe viitoarea mamă să-și întrerupă cursul sarcinii în condiții nefaste pentru propria viață și sănătate. Frica femeii de a face publică eventuala sarcină nedorită o împiedică să se consulte și o impune, mai ales pe tânăra minoră, să aleagă calea întreruperii în condiții de ilegalitate a cursului sarcinii.

8. Abuzul și violența sexuală. De multe ori, abuzurile sexuale se soldează cu sarcini nedorite la femeile-victime care necondiționat sunt întrerupte de către acestea prin manopere abortive. Pentru a scăpa de sarcinile nedorite rezultate din acte de incest sau viol, femeile evită asistența medicală și recurg la avorturi ilegale. Deși C.pen. al Republicii Moldova prevede sancțiuni aspre pentru infracțiunile care atentează la libertatea sexuală, precum ar fi violul, raportul sexual cu o persoană care nu a atins vârsta de 16 ani, persoanele care le săvârșesc scapă de pedeapsă. Acest lucru se datorează faptului că de multe ori, mai ales adolescentele, din rușine sau teamă nu declară abuzurile sexuale săvârșite în privința lor [15, p. 87-95; 25, p.165].

Tot în acest compartiment al tezei a fost prezentate fiecare dintre cauzele sus-menționate și măsura în care ele influențează recurgerea la manopere ilegale abortive.

3.3. Trăsăturile personalității victimelor avorturilor ilegale. În contextul respectivului paragraf se menționează particularitățile ce caracterizează personalitatea victimelor avortului ilegal.

Autorul S. Lobov evidențiază că victimele avorturilor ilegale se particularizează prin următoarele trăsături definitorii: vârsta între 18-40 ani (cele mai multe până la 30 ani), studii primare și nivelul cultural scăzut, necăsătorite sau divorțate, denotă un comportament imoral, fapt pentru care acceptă ușor relațiile intime ocazionale. De obicei duc o lipsă vădită de educația medicală și acceptă cu ușurință posibilitatea de a provoca întreruperea cursului sarcinii în afara instituțiilor spitalicești.

Sunt lipsite totalmente de simțul autocritic, iar lipsa educației medicale duce la decizia alegerii unei căi ilegale de avortare [33, p. 125].

În același sens, V. Râbaliskaia susține că din punct de vedere psihic victimele avorturilor ilegale sunt dezechilibrate, percep greu dificultățile materiale sau cele casnice, sunt conflictuale, este prezent riscul abandonării de către soț a familiei. Sunt lipsite de simțul criticii, nu conștientizează urmările care pot surveni în urma întreruperii cursului sarcinii prin metode abortive ilegale. În căutarea posibilităților de a face un avort ilegal dau dovadă de inițiativă și insistență [37, p. 132].

Studiind semnele victimelor avorturilor ilegale din R. Moldova în funcție de vârstă, putem constata că în 44% victimele au vârsta de până la 18 ani, iar 56% vârsta de după 18 ani. Nivelul de educație al victimelor avorturilor ilegale înregistrate în R. Moldova nu este unul înalt și se înfățișează după cum urmează: victimele cu studii superioare și superioare nefinisate constituie 7,7%; cu studii medii – 30,8%; cu studii medii incomplete – 46,1%; cu studii primare – 14,4% [7, p. 37-41].

Autorul rus L. Lozanovici conchide că printre victime femeile căsătorite constituie 45,2%, inclusiv cu copii – 26,1%; singuratice – 54,8%, inclusiv cu copii – 4,2%. Din numărul total dintre femeile care recurg la manopere abortive, 45,2% au rămas însărcinate în urma relațiilor sexuale ocazionale, inclusiv femei căsătorite ce au dat dovadă de infidelitate – 1,4% [34, p. 159].

Studiind practica judiciară a Republicii Moldova referitor la avorturile ilegale putem constata că în 69% din cazuri, femeile care au apelat la manoperele abortive erau necăsătorite sau divorțate, în 23% de cazuri erau căsătorite și în 7% din cazuri nu se cunoaște.

În toate cazurile de provocare ilegală a avortului, comportarea victimei activă a victimei este un component criminologic necesar, dar și distinctiv de alte modele infracționale. Gradul de influență poate fi diferit: de la rugămintă intensă până la o simplă aluzie, de la apelul la sentimentul de milă până la oferirea directă de bani. În orice caz, acest este o condiție premisă fără de care infracțiunea de provocare ilegală a avortului nu ar fi fost comisă

3.4 Trăsăturile personalității infractorului avorturilor ilegale

Din punct de vedere al vârstei, persoanele care comit avorturi ilegale din punct de vedere al vârstei se prezintă după cum urmează: 19-24 ani 0,8%; 25-30 ani – 3,4 %; 31-35 ani – 9,1%; 36-40 ani 20,9 %; 41-45 ani 21,7%; 46-50 ani – 16,6 %; 51-60 ani – 18,4 %; 61-70 ani – 6,6%; 71-80 ani și mai mult 2,5 % [33, p. 152].

Reieșind din informațiile prezentate în cauzele penale intentate pe teritoriul R. Moldova în perioada anilor 2010-2017, s-a stabilit că în 23% dintre cazurile înregistrate sarcina a fost întreruptă ilegal de către medici obstetricieni-ginecologi, în 15% de către medici care nu au studii medicale superioare speciale, dar activează în instituțiile medicale, în 23% de către persoanele care anterior au activat în instituțiile medicale, neavând studii superioare speciale, în 31% de către persoane care

nu au studii medicale, dar la domiciliu practică medicina tradițională etc. [6, p. 101-108].

Cu referire la sex este de menționat că ponderea avorturilor săvârșite de către femei este mai mare decât numărul avorturilor realizate de către bărbați. Această situație poate fi explicată prin faptul că femeile au o experiență mai mare în acest sens, anterior recurgând la întreruperi ilegale a cursului sarcinii. Ele cunosc mai bine ce mijloace și metode abortive urmează a fi folosite și se consideră „competente” în efectuarea unor asemenea „operații”.

De asemenea și ponderea avorturilor săvârșite de către persoanele necăsătorite sau divorțate (61,5%) este mult mai mare față de numărul avorturilor comise de către persoanele căsătorite (30,7%) .

În finalul acestui paragraf al lucrării au fost evidențiate următoarele trăsături generalizatorii al personalității infractorului avorturilor ilegale: sex feminin, mai rar masculin; deține studii specializate sau nespecializate ori măcar anumite cunoștințe sau experiențe în domeniul medicinei; vârsta 36-60 de ani; experiență de întrerupere a cursului sarcinii în condiții ilegale; realizează sistematic manopere abortive și acționează din interes material

3.4. Concluzii la capitolul 3. Conține sistematizarea concluziilor și recomandărilor înaintate în contextul problemelor abordate.

Capitolul 4. Prevenirea infracțiunii de provocare ilegală a avortului.

În paragraful **4.1. Noțiunea, conținutul și nivelurile de prevenire a avorturilor ilegale**, se specifică faptul prevenirea criminologică a avorturilor ilegale poate fi definită ca fiind un dintre direcțiile sectoriale de prevenire a fenomenului criminalității, ce presupune aplicarea unui ansamblu de măsuri (sociale, culturale, economice, politice, administrative și juridice) destinate să preîntâmpine săvârșirea faptelor antisociale de întrerupere ilegală a cursului sarcinilor, prin identificarea, neutralizarea și înlăturarea factorilor fenomenului infracțional, în vederea eradicării acestora.

Totodată, prevenirea victimologică a avorturilor ilegale poate fi definită ca fiind o parte integrantă a sistemului prevenirii criminologice, ce presupune aplicarea unui ansamblu de măsuri (sociale, culturale, economice, politice, administrative și juridice) destinate reducerii riscului comportamentului victimologic și înlăturării factorilor victimogeni ai avorturilor ilegale.

Referitor la nivelurile de prevenire a criminalității, în literatura de specialitate, în funcție de clasificarea factorilor criminogeni ai criminalității sunt identificate tradițional trei nivele de acest tip: nivelul general, nivelul special, nivelul individual [24, p. 435].

Cu referire la prevenirea victimologică ne solidarizăm afirmației autorului Gh. Gladchi, potrivit căruia acest tip de prevenție ca parte componentă a sistemului prevenirii criminologice include:

- Prevenirea victimologică generală care cuprinde relevarea cauzelor și condițiilor săvârșirii infracțiunilor, dacă acestea sunt legate de personalitatea sau comportamentul victimelor, precum și

înlăturarea circumstanțelor date;

- Prevenirea victimologică individuală, ce cuprinde: identificarea persoanelor care după comportamentul sau trăsăturile lor, au probabilitatea sporită de a deveni victime ale infracțiunilor; organizarea măsurilor instructiv-educative privind asigurarea securității acestor persoane;

- Prevenirea victimologică urgentă, cuprinde prevenirea infracțiunilor premeditate inclusiv în etapa pregătirii acestora fiind utilizat potențialul de apărare al victimei, precum și a posibilităților tactice care apar în procesul organizării activității profilactice orientate asupra victimei [22, p. 132].

Prin urmare, putem vorbi de prevenirea victimologică generală, specială și cea individuală a avorturilor ilegale, iar abordarea măsurilor concrete se va face în contextul relatării și caracterizării nivelurilor propriu-zise de prevenire a criminalității.

4.2 Măsuri generale de prevenire a avorturilor ilegale.

Prevenirea generală are impact asupra întregii societăți, întrucât societatea poate exista în condiții în care majoritatea membrilor ei manifestă un comportament social, ea are nevoie de pârghii capabile să influențeze toți indivizii în sensul adoptării și menținerii unor astfel de conduite [2, p. 78]. Luând în considerațiune caracterul generic, subiecții și caracterul de lungă durată, identificăm următoarele măsuri de prevenire generală a avorturilor ilegale:

1. Elaborarea unor programe guvernamentale de prevenire a avorturilor ilegale. Nivelul ridicat de latență a avorturilor pe teritoriul Republicii Moldova pune problema creării unor programe pe termen lung (maxim 2 ani) sau pe termen scurt (trimestru, semestru) care ar conține măsurile necesare ce urmează a fi aplicate pentru prevenirea eficientă a acestora. La conceperea acestor programe guvernamentale, organele de resort (Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale) ar trebui să țină cont de anumite reguli ce privesc trasarea scopurilor și a sarcinilor, alegația metodelor și mijloacelor de realizare a acestora, indicarea executorilor și termenelor-limită, asigurarea resurselor necesare, inclusiv a celor materiale.

2. Expertiza criminologică și reajustarea prevederilor legislative existente în materia prevenirii avorturilor ilegale. Sub acest aspect, se impune o estimare detaliată a prevederilor normative pentru a se vedea măsura în care acestea pot asigura o luptă împotriva avorturilor, activitate urmată de modificarea, suplinirea sau elaborarea unor noi reglementări în materie. În primul rând, urmează a fi evaluată norma incriminatoare de la art. 159 C.pen. al Republicii Moldova pentru a se vedea măsura în care incriminarea statuată corespunde noilor rigori existente la nivel social. Urmează a se vedea dacă norma incriminatoare acoperă câmpul incriminator al tuturor modalităților posibile de provocare a avortului.

3. Încurajarea planificării familiei și implicarea activă a bărbatului în acest proces. În Republica Moldova problema planificării familiei este privită în principal ca o problemă de sex feminin. Informarea corespunzătoare în domeniul sănătății reproducerii este foarte importantă nu numai pentru femei, ci și pentru bărbați. Implicarea activă a bărbaților în procesul de planificare

familială contribuie la îmbunătățirea sănătății reproducerii și micșorarea cazurilor de recurgere la avorturi ilegale.

4. Optimizarea monitorizării și evaluării fenomenelor sociale cu caracter criminogen și non criminogen, precum și al nivelului de eficiență a activității de luptă cu criminalitatea. Sub acest aspect, este necesară asigurarea unei monitorizări permanente, realizată de către organe cu competențe speciale în domeniul prevenirii criminalității, asupra cauzelor și condițiilor de comitere a avorturilor ilegale.

5. Elaborarea unor măsuri orientate spre ridicarea bazei materiale a orfelinatelor, instituțiilor sociale de reabilitare și de supraveghere, ajutorare a familiilor vulnerabile și cu mulți copii, precum și crearea unor servicii speciale de ajutorare a copiilor orfani ajunși la vârsta majoratului.

6. Schimbul de informații dintre organele de drept, autoritățile guvernamentale din domeniul sănătății și cele private despre factorii criminogeni care generează și condiționează săvârșirea avorturilor ilegale. Dintr-o atare perspectivă se impune o conlucrare strânsă dintre organele de resort și agențiile consemnate, astfel încât să fie asigurată o activitate participativă în ceea ce vizează prevenirea și combaterea avorturilor ilegale etc.

4.3 Măsuri speciale și individuale de prevenire a avorturilor ilegale

Prevenirea specială, în cel mai direct mod, intercalează cu prevenirea generală, doar că măsurile prevenției speciale sunt cu mult mai concrete și au limite în timp, spațiu și asupra persoanelor. Acțiunile sunt îndreptate direct față de un cerc de persoane care prezintă un pericol social sporit. Totodată, prevenirea generală acționează în cadrul întregii societăți, cuprinde multiple sfere: economică, socială, politică, culturală, medicală, educativă etc.

În vederea unei prevenții eficiente a avortului ilegal identificăm următoarele măsuri cu caracter special:

1. Suplinirea textului incriminator al art.159 C.pen. al RM cu o nouă circumstanță care va agrava răspunderea penală a făptuitorului în cazul săvârșirii întreruperii ilegale a cursului sarcinii cu încălcarea regulilor de prescriere a preparatelor medicamentoase abortive. Drept argument, poate fi invocat faptul că aplicarea incorectă a metodei medicamentoase și prin încălcarea standardelor sau a protocoalelor clinice, poate aduce prejudicii grave, mai ales sănătății reproductive a femeii.

2. Incriminarea în C.pen. al RM a faptelor legate de circulația (comercializarea sau distribuția) ilegală a preparatelor medicamentoase abortive. Una dintre principalele cauze ale latenței avorturilor ilegale o constituie circuitul ilegal și necontrolat al preparatelor medicale abortive. În baza sondajului realizat cu medicii obstetricieni-ginecologi, 62% dintre aceștia au apreciat regimul de circulație a preparatelor medicamentoase abortive ca fiind unul nesatisfăcător. Studiul întreprins de către noi a constatat că pentru procurarea acestor medicamente pot fi accesate diferite site-uri din Republica Moldova, cum ar fi, de exemplu, 999.md.

Folosirea samavolnică și fără supraveghere medicală a acestor preparate comportă un pericol

deosebit de mare pentru sănătatea femeii. În afară de aceasta, comercianții, chiar și în prezența riscului de a provoca daune sănătății și vieții femeilor care le consumă, acționează în realizarea unui motiv josnic și meschin. Sub acest aspect nu există o deosebire graduală între fapta persoanei care întrerupe cursul sarcinii, în mod direct, prin manopere abortive și fapta celui care o întrerupe, în mod indirect, prin comercializarea preparatelor medicamentoase. În același timp, norma art. 159 C.pen. al Republicii Moldova nu poate fi aplicată în privința persoanelor care comercializează preparate medicamentase abortive, întrucât nici o modalitate normativă prevăzută la alin. (1) lit. a)-e) nu poate fi incidentă la o asemenea faptă. Aplicarea acestei norme în privința faptei enunțate ar duce la o interpretare extinsă defavorabilă a textului normativ, fapt interzis prin prevederile art. 2 alin. (2) C.pen. al RM.

3. Perfecționarea continuă și evolutivă a actelor normative în domeniul instituirii procedurilor și standardelor legate de întreruperea cursului sarcinii. Printre aceste acte de referință se înscriu: Ordinul Ministerului Sănătății al Republicii Moldova din 14.06.2011 nr. 482 privind aprobarea standardelor pentru efectuarea întreruperii cursului sarcinilor în condiții de siguranță; Instrucțiunile metodice privind prelucrarea instrumentelor pentru aspirație vacuum electrică sau manuală aprobate de Ministerul Sănătății prin Ordinul nr.09-3/1338 din 03.12.2002.

4. Responsabilizarea medicilor și asigurarea perfecționării continue a acestora în domeniul aplicării procedurilor abortive. Potrivit datelor OMS, avortul este o procedură medicală sigură, atunci când este efectuat de către personal medical calificat, cu echipament corespunzător, printr-o metodă corectă și cu respectarea standardelor sanitare. În țările dezvoltate, unde femeile au acces la servicii de avort în siguranță, șansa de a deceda din cauza avortului efectuat prin metode moderne nu este mai mare de 1 la 100.000 de proceduri (Alan Guttmacher Institute, 1999). În același timp, în țările Europei de Est, inclusiv în Republica Moldova, mortalitatea maternă cauzată de avort continuă să fie destul de înaltă.

5. Respectarea secretului medical de către medici și de către alți lucrători referitor la manoperele de întrerupere a cursului sarcinii. În contextul abordării cauzalității avorturilor ilegale, s-a menționat că femeile însărcinate care doresc să recurgă la avort legal, în momentul adresării la medicul de familie din localitate sau la medicul obstetrician-ginecolog, îi apare teama privind ținerea în taină a acestei proceduri. Această temere le provoacă să recurgă la avort ilegal efectuat de ea însăși sau de către o persoană care i-a insuflat încredere că a mai efectuat asemenea proceduri. Lucrătorii medicali sunt obligați să protejeze pacientele de o eventuală divulgare nepermisă a informației.

6. Controlul și supravegherea de către procuratură asupra corectitudinii deciziilor luate pe marginea dosarelor penale intentate în privința persoanelor care au săvârșit avorturi ilegale. În conformitate art. 512 alin. (1) C.pr.pen., printre atribuțiile pe care le exercită procurorul se înscriu: conduce personal urmărirea penală și controlează legalitatea acțiunilor procesuale efectuate de

organul de urmărire penală, controlează permanent executarea procedurii de primire și înregistrare a sesizărilor privind infracțiunile, cere de la organul de urmărire penală, pentru control, dosare penale, documente, acte procedurale, materiale și alte date cu privire la infracțiunile săvârșite și persoanele identificate în cauzele penale în care exercită controlul etc.

7. Emiterea în temeiul normelor procesual-penale a demersurilor în adresa organizațiilor de stat sau obștești, persoanelor cu funcție de răspundere, ce i-ar aviza despre existența unor cauzelor și condiții de săvârșire a avorturilor ilegale depistate de către ofițerii de urmărire penală pe parcursul efectuării urmăririi penale. În conformitate cu art. 96 alin. (12) C.pr.pen., concomitent cu circumstanțele care urmează să fie dovedite în procesul penal, trebuie să fie descoperite cauzele și condițiile care au contribuit la săvârșirea infracțiunii. Prin urmare, ofițerul de urmărire penală este obligat să depisteze cauzele și condițiile de comitere a infracțiunilor concrete pe care le investighează, iar ulterior aceste date urmează a fi transmise unor organe de resort, care la rândul lor urmează să întreprindă anumite măsuri preventive de înlăturare a acestor factori criminogeni. Pentru prevenirea eficientă a avorturilor, considerăm că asemenea demersuri urmează a fi făcute la adresa instituțiilor medicale, organelor de asistență socială și organelor autoadministrării locale.

8. Elaborarea pentru procurori și ofițerii de urmărire penală a unor recomandări metodice privitoare la identificarea, cercetarea și prevenirea avorturilor ilegale. Lipsa suportului informațional poate fi o cauză a ineficienței activității de constatare și investigare a unui gen sau tip de infracțiuni. Activitatea de descoperire și pe cale de consecință de prevenire a avorturilor legale va fi dozată de eficiență în contextul elaborării de către cercetători a unor ghiduri și recomandări metodice ce s-ar referi la metodică criminalistică de cercetare a avorturilor ilegale [10, p. 98-101];

Activitatea de preventive individuală este îndreptată asupra unei persoane concrete și a micromediului său social, întrucât modul de viață pe care îl duce individul poate să semnaleze faptul că în viitorul apropiat el va comite, posibil, o crimă. Această noțiune generalizatoare a prevenirii individual, este acceptată unanim de mai mulți autori printre care se înscriu M. Bîrgău [3, p. 166], Gh. Gladchi [22, p. 144], Iu. Larii [24, p. 107], Ig. Ciobanu [16, p. 448] etc.

Determinarea coerentă a obiectului prevenirii individuale, adică a categoriilor de persoane predispuse la săvârșirea infracțiunii de provocare ilegală a avortului, reprezintă o premisă deosebit de importantă pentru organizarea și desfășurarea activităților de prevenire a acestei infracțiuni.

În opinia noastră, din categoria persoanelor care fac obiectul prevenirii individuale în cazul provocării ilegale a avorturilor fac parte: persoanele anterior condamnate pentru provocarea ilegală a avorturilor sau de alte infracțiuni similare; foști medici obstetricieni-ginecologi sau alți lucrători medicali privați de dreptul de a ocupa aceste funcții sau de a practica medicina; persoane care practică ilegal medicina; persoanele despre care există informații operative că realizează avorturi ilegale.

Informațiile operative pot parveni din sesizări și plângeri; date oferite că către organele de

asistență socială și administrației publice locale; convorbiri cu cetățenii; date parvenite din partea medicilor obstetricieni-ginecologi; date obținute în urma efectuării măsurilor de studiere a circumstanțelor care au favorizat săvârșirea infracțiunilor cercetate etc. [14, p. 63-68].

4.4. Măsuri victimologice de prevenire a avorturilor ilegale. În cadrul acestui paragraf al tezei a fost definită noțiunea de prevenire victimologică generală a avorturilor ilegale care presupune elaborarea și aplicarea unor măsuri în privința femeilor ce se caracterizează printr-un risc sporit de vulnerabilitate, orientate spre neutralizarea factorilor criminogeni, inclusiv împrejurărilor și situațiilor datorită cărora ar putea deveni victime ale acestui fenomen.

În rezultatul studierii cauzelor, condițiilor și a trăsăturilor caracteristice personalității victimelor avorturilor ilegale, identificăm următoarele măsuri generale de prevenire victimologică a acestui fenomen:

1. Ridicarea nivelului de educație privind sănătatea vieții sexuale. În opinia autoarei O. Gagauz, educația sexuală completă, adecvată vârstei, bazată pe date concrete, exacte din punct de vedere științific, serviciile de planificare familială de calitate și accesul la contracepție ajută la prevenirea sarcinilor neplanificate și nedorite, reduc nevoia de a recurge la avort ilegal și contribuie la prevenirea infecțiilor cu transmitere sexuală, întrucât învață tinerii să-și asume responsabilitatea pentru sănătatea lor sexuală și reproductivă, are efecte pozitive pe termen lung, pe toată durata vieții lor și un impact pozitiv asupra societății [18, p. 45];

2. Apropierea serviciilor de planificare a familiei de beneficiari. În baza un studiu realizat de către Agenția ONU pentru drepturile și sănătatea reproductivă (UNFPA Moldova), în parteneriat cu Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale se demonstrează că în Republica Moldova 17% dintre femeile de vârstă reproductivă (15-49 de ani) nu dispun de mijloace de contracepție, deși nu planifică o sarcină. Doar 1/3 dintre femei utilizează contraceptive moderne, iar 14% apelează la mijloace de contracepție tradiționale. Pe lângă metodele de contracepție moderne și tradiționale, din spusele medicilor practicieni, unele persoane mai folosesc metode de contracepție „din popor”, iar specialiștii avertizează că astfel de practici sunt ineficiente și dăunătoare pentru sănătatea reproductivă a persoanelor;

3. Eficientizarea activității de prevenire a cazurilor de violență domestică, violență sexuală, incest și agresiuni asupra femeii însărcinate. Ceea ce în privința femeilor se consideră un comportament deviat de la normă, în privința bărbaților acesta a căpătat statut de normă (fumatul, consumul de alcool, neglijarea obligațiilor părintești, violența etc.). Avortul, în spatele căruia deseori stă bărbatul, este atribuit în mare parte doar femeii. Adesea femeile devin victime ale acestei contradicții culturale.

4. Facilitarea accesului femeilor cu nevoi speciale la gama de servicii de sănătate a vieții sexuale și reproductivă. Dozarea nivelului de acces la serviciile medicale de sănătate sexuală și reproductivă va oferi alternative femeilor aflate în dificultate, în ceea ce privește luarea unei decizii

în privința sarcinii. Chiar dacă nedorința sarcinii va prevala în luarea unei decizii finale, ridicarea nivelului de accesare a serviciilor sus-menționate vor reduce substanțial situațiile de avort ilegal și prin aceasta pericolele care pot succeda întreruperea cursului sarcinii în condiții de ilegalitate.

5. Introducerea procedurii anonime de întrerupere a cursului sarcinii. Oprobiul public și teama de reacția celor din jur este un motiv determinant al avorturilor ilegale. Anume pe acest substrat, femeile de cele mai multe ori iau decizia de a se izbăvi de sarcină în mod discret, fără ca acest lucru să ajungă la opinia publică. Apelarea la serviciile medicale de sănătate este asociată de către femeia însărcinată cu o probabilitatea mare ca faptul întreruperii cursului sarcinii să fie cunoscut de alte persoane, mai ales de cele apropiate, care ar putea să o supună oprobriului public.

6. Achitarea de către stat a cheltuielilor legate de avort. În contextul analizării cauzelor și condițiilor de săvârșire a avorturilor ilegale s-a concluzionat că din cauza sărăciei, pentru a scăpa de sarcinile nedorite femeile recurg la manopere abortive ilegale. Lipsa mijloacelor financiare care ar acoperi eventual cheltuielile legate achitarea serviciilor medicale reprezintă o situație vulnerabilă serioasă din cauza căror femeile recurg la practici abortive ilegale. De fapt și medicii participanți la sondajul efectuat de către noi au evidențiat că una dintre măsurile eficiente de prevenire a avorturilor ar constitui-o achitarea de către stat a cheltuielilor legate de avort [11, p. 22-27].

7. Implementarea sistemului Baby Box. Îngrijorați de numărul mare de mame care recurg la procedura de întrerupere a cursului sarcinii fie în mod legal sau ilegal sau îi lasă bebelușii pe stradă sau chiar îiucid, europenii au venit cu o idee pe care o consideră salvatoare: Baby Box, cutii unde părinții își pot abandona, sub protecția anonimatului dacă doresc, bebelușii pe care nu vor sau nu au cum să îi crească.

Un loc deosebit în direcția prevenirii victimologice individuală îl ocupă supravegherea medicală primară realizată atât prin oferirea serviciilor medicale, cât și a celor de consiliere și asistență psihologică.

Fiecărei femei care efectuează întreruperea cursului sarcinii trebuie să i se ofere posibilitatea de a fi consiliată voluntar (dacă acceptă acest lucru) despre decizia de a întrerupe cursul sarcinii și sentimentele aferente. Decizia de a întrerupe cursul sarcinii este una benevolă. Consilierea voluntară trebuie să aibă loc în condiții de intimitate și confidențialitate.

Informațiile oferite trebuie să fie corecte, obiective și trebuie să includă: 1) alternativele întreruperii cursului sarcinii; 2) suportul pe care femeile gravide îl pot obține potrivit legislației în vigoare; 3) instituțiile care pot oferi acest suport; 4) metodele de efectuare a întreruperii cursului sarcinii, potențialele riscuri și beneficiile fiecărei proceduri, inclusiv cele referitoare la anestezia utilizată; 5) complicațiile și sechelele posibile; 6) informații exacte despre tehnica procedurii de aspirație vacuum electrică sau manuală, sau avortul medicamentos, dacă femeia a ales una din aceste metode; 7) opțiunile de contracepție imediată după avort.

Informațiile se expun femeii într-un limbaj respectuos, clar, cu minimalizarea terminologiei

de specialitate. Informația verbală trebuie însoțită de oferirea unor materiale/broșuri/fluturașe scrise, corecte și imparțiale, pe care pacienta să le înțeleagă și să le ea cu sine, pentru a le citi ulterior. Fiecare femeie, care efectuează o întrerupere a cursului sarcinii, în mod obligatoriu trebuie să semneze înainte de efectuarea procedurii consimțământul informat, specific procedurii de avort ce atestă consimțământul ei despre faptul că înțelege procedura și alternativele existente, riscurile posibile, beneficiile și complicațiile, faptul că decizia luată este liberă și că este pregătită pentru întrerupere de sarcină.

4.5. Concluzii la capitolul 4. Conține sistematizarea concluziilor și recomandărilor înaintate în contextul problemelor abordate.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Caracterul novator și originalitatea **rezultatelor științifice obținute** în urma elaborării prezentului studiu constau în următoarele: 1) evaluarea dimensiunilor sociomorale și juridice de apreciere a avorturilor, inclusiv prin prisma jurisprudenței CtEDO; 2) analiza retrospectivă a incriminărilor provocării ilegale a avorturilor în legislația penală a Republicii Moldova și a altor state; 3) evaluarea modelelor de incriminare a avorturilor ilegale prin metoda comparativă de studiere a dreptului; 4) caracterizarea conceptului criminologic al avortului ilegal; 5) elucidarea spectrului și evidențierea cauzelor care determină latența avorturilor ilegale; 6) elucidarea și explicarea factorilor criminogeni ai avorturilor ilegale; 7) constatarea semnelor ce caracterizează personalitatea infractorului și a victimei avortului ilegal; 8) stabilirea rolului victimei avortului ilegal în declanșarea mecanismului actului infracțional; 9) elaborarea și argumentarea măsurilor de prevenire criminologică și victimologică a avorturilor ilegale; 10) înaintarea recomandărilor cu titlu *de lege ferenda* care urmează să îmbunătățească substanțial cadrul legislativ de prevenire a avorturilor ilegale.

În lumina cercetărilor efectuate, generalizând cele consemnate în conținutul tezei de doctorat, se impun următoarele **concluzii generale**:

1. În statisticile oficiale sunt înregistrate doar avorturile săvârșite în condiții de ilegalitate în care victimele, din cauza complicațiilor grave ce apar ca rezultat al manoperele abortive, se adresează după ajutor la instituțiile medicale.

2. Avorturile ilegale se caracterizează printr-o latență sporită, după estimările noastre de circa 50% din numărul avorturilor realizate în condiții de legalitate. Cauzele latenței avorturilor ilegale sunt: circulația necontrolată a preparatelor medicamentoase abortive; evidența defectuoasă a femeilor de vârstă fertilă în sectorul primar de asistență medicală; serviciile medicale necalitative oferite de personalul medical; divulgarea secretului medical și încrederea scăzută în personalul medical; adresarea tardivă în termen avansat de gestație; interesul victimei de a ascunde manopera abortivă ilegală [5, p. 117-124].

3. Cei mai răspândiți factori criminogeni ai avorturilor ilegale în Republica Moldova sunt: nivelul scăzut de educație a sănătății vieții sexuale; insuficiența suportului necesar de informare privind posibilitatea recurgerii la metode legale de avortare; nivelul deficitar al informațiilor privind sănătatea vieții sexuale și reproductive; nivelul scăzut al oportunităților socioeconomice la nivel local al femeilor; migrația și existența familiilor social-vulnerabile; sarcinile nedorite ca efect al inutilizării sau utilizării incorecte a contraceptivelor; teama de divulgare a secretului medical; oprobriul public; violurile și abuzurile sexuale [8, p. 55-57].

4. Victima avortului ilegal poate fi doar o femeie însărcinată, care își acordă consimțământul ca în privința ei să fie comisă infracțiunea sub forma întreruperii cursului sarcinii în condiții de ilegalitate având un rol activ în declanșarea actului infracțional [7, p. 37-41].

5. Semnele care particularizează personalitatea victimei avortului ilegal sunt: nivelul scăzut de educație a sănătății vieții sexuale; instigator moral și material al infracțiunii; vârsta de 18-40 de ani (70%); studii medii incomplete (46,1%); nivelul cultural scăzut; necăsătorită sau divorțată (69%); manifestă un comportament imoral, fapt pentru care acceptă ușor relațiile intime ocazionale; nivelul scăzut de educație medicală; lipsa dorinței de a avea copii; frica de a face publică sarcina; spiritul scăzut de autocritică [7, p. 37-41].

6. Trăsăturile personalității infractorului avorturilor ilegale sunt: sex feminin (77%), studii medicale specializate sau nespecializate (23%) ori deținerea unor cunoștințe sau experiențe în domeniul medicinei (31%); vârsta 36-60 de ani; experiență de întrerupere a cursului sarcinii în condiții ilegale; realizează sistematic manopere abortive și acționează din interes material [6, p. 101-108].

7. Prevenirea criminologică a avorturilor ilegale poate fi definită ca fiind una dintre direcțiile sectoriale de prevenire a fenomenului criminalității, ce presupune aplicarea unui ansamblu de măsuri (sociale, culturale, economice, politice, administrative și juridice) în vederea preîntâmpinării săvârșirii faptelor antisociale de întrerupere ilegală a cursului sarcinii, prin identificarea, neutralizarea și înlăturarea factorilor fenomenului infracțional, în vederea eradicării acestora.

8. Prevenirea victimologică a avorturilor ilegale poate fi definită ca fiind o parte integrantă a sistemului prevenirii criminologice, ce presupune aplicarea unui ansamblu de măsuri (sociale, culturale, economice, politice, administrative și juridice) destinate reducerii riscului comportamentului victimologic și înlăturării factorilor victimogeni ai avorturilor ilegale.

Ca rezultat al cercetării realizate în cadrul prezentei teze de doctorat, venim cu următoarele **recomandări:**

1. În scopul prevenirii avorturilor ilegale, propunem următoarele măsuri cu caracter general: elaborarea unui program guvernamental și a unei strategii de prevenire a avorturilor ilegale; elaborarea de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale a unei strategii de prevenire a avorturilor ilegale; expertiza criminologică și reajustarea prevederilor legislative existente în materia prevenirii avorturilor ilegale; încurajarea planificării familiei; ridicarea bazei materiale a orfelinatelor, instituțiilor sociale de reabilitare și de supraveghere a minorilor, ajutorare a familiilor vulnerabile și cu mulți copii; crearea unor servicii speciale de ajutorare a copiilor orfani ajunși la vârsta majoratului; schimbul de informații dintre organele de drept, autoritățile guvernamentale din domeniul ocrotirii sănătății și instituțiilor private care prestează servicii de asistență medicală despre factorii criminogeni care generează și condiționează săvârșirea avorturilor ilegale.

2. Ca măsuri speciale de prevenire a avorturilor ilegale propunem următoarele: perfecționarea continuă și evolutivă a actelor normative în domeniul instituirii procedurilor și standardelor legate de întreruperea cursului sarcinii; asigurarea perfecționării continue a medicilor în domeniul aplicării procedurilor abortive; responsabilizarea medicilor în direcția respectării secretului medical;

controlul și supravegherea de către procuratură asupra corectitudinii deciziilor luate pe marginea dosarelor penale intentate în privința persoanelor care au săvârșit avorturi ilegale; elaborarea pentru procurori și ofițerii de urmărire penală a unor recomandări metodice privitoare la identificarea, cercetarea și prevenirea avorturilor ilegale etc. [10, p. 95-101].

3. La prevenirea individuală a avorturilor ilegale se vor lua în considerație următoarele premise: identificarea contingentului special asupra căruia urmează să fie aplicate măsurile de prevenire; verificarea minuțioasă a informației obținute; monitorizarea comportamentului membrilor din contingentul special; aplicarea unei influențe preventive active asupra persoanelor vizate; organizarea unei conlucrări fructuoase între organele și serviciile interesate de prevenirea și combaterea avorturilor ilegale [14, p. 63-68].

4. Conținutul prevenirii victimologice a avorturilor ilegale include următoarele măsuri: ridicarea nivelului de educație sexuală a persoanelor; apropierea serviciilor de planificare a familiei de beneficiari; facilitarea accesului femeilor cu nevoi speciale la gama de servicii de sănătate reproductivă; introducerea procedurii anonime de întrerupere a cursului sarcinii; achitarea de către stat a cheltuielilor legate de avort; implementarea sistemului Baby Box etc. [11, p. 22-27].

5. Pentru neutralizarea împrejurărilor și situațiilor victimogene ale avorturilor ilegale, la nivel individual pot fi întreprinse următoarele măsuri: determinarea categoriilor de grupuri vulnerabile cu nevoi speciale; asigurarea, mai ales în localitățile rurale a personalului medical competent care ar oferi servicii de sănătate reproductivă; fortificarea mecanismelor de cooperare intersectorială pentru creșterea accesului grupurilor vulnerabile și cu nevoi speciale, inclusiv persoanele cu dezabilități, victimele violenței fizice, sexuale și psihologice; informarea grupului de risc asupra complicațiilor medicale care pot surveni în rezultatul întreruperii ilegale sa sarcinii etc. [14, p. 63-68].

6. Organizarea unor campanii antiavort cu supravegherea următoarelor obiective: scăderea incidenței sarcinii nedorite în rândul adolescentelor; reducerea numărului avorturilor ilegale în rândul femeilor care se află în situații de risc; reintegrarea socială, familială, școlară și profesională a femeilor care intră în categoria beneficiarilor direcți ai campaniei; creșterea gradului de implicare a comunității locale și a celorlalte instituii ale statului; asigurarea efectuării legale și în condiții sigure a avortului [14, p. 63-68].

7. În baza analizei și expertizei criminologice, propunem ca norma incriminatoare a art.159 C.pen. al Republicii Moldova să aibă următorul conținut legal:

„Articolul 159. Întreruperea ilegală a cursului sarcinii

(1) Întreruperea cursului sarcinii, prin orice mijloace, săvârșită:

a) în afara instituțiilor medicale sau cabinetelor medicale autorizate în acest scop;

b) de către o persoană care nu are studii medicale superioare speciale;

c) în cazul sarcinii ce depășește 12 săptămâni, în lipsa indicațiilor medicale, stabilite de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale;

d) în cazul contraindicațiilor medicale pentru efectuarea unei asemenea operații;

e) în condiții antisanitare

se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 850 unități convenționale sau cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 3 ani, sau cu închisoare de până la 2 ani.

(1¹) Aceeași acțiune săvârșită:

a) după expirarea a 21 de săptămâni de gestație;

b) din interes material;

c) cu încălcarea regulilor de prescriere a preparatelor medicamentoase abortive;

se pedepsește cu amendă în mărime de la 700 la 1000 unități convenționale sau cu închisoare de până la 2 ani cu (sau fără) privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 4 ani.

(2) Acțiunea prevăzută la alin. (1) sau (1¹):

b) care a cauzat din imprudență o vătămare gravă ori medie a integrității corporale sau a sănătății;

c) care a provocat din imprudență decesul victimei

se pedepsește cu închisoare de la 1 la 6 ani cu (sau fără) privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani”.

8. Introducerea unei noi incriminări la art.159¹ C.pen., care va avea următorul conținut normativ:

„Articolul 159¹. Circulația ilegală a preparatelor medicamentoase abortive

Comercializarea sau distribuirea ilegală a preparatelor medicamentoase abortive

se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 1050 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180-240 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani”.

9. În scopul asigurării aplicabilității art. 159¹ C. pen. se propune aprobarea prin Hotărâre de Guvern a listei medicamentelor abortive.

Problema științifică importantă soluționată constă în fundamentarea științifică a măsurilor generale, special-criminologice, individuale și victimologice de prevenire eficientă a avorturilor ilegale de către organele de resort, prin prisma identificării cauzelor și condițiilor care stau la baza genezei și care condiționează acest fenomen infracțional, precum și a trăsăturilor ce particularizează personalitatea infractorului și victima infracțiunii.

Subiecte pentru cercetare științifică de perspectivă:

1) Investigarea criminalistică a întreruperilor ilegale a cursului sarcinii;

2) Particularitățile măsurilor speciale de investigație întreprinse pentru prevenirea și descoperirea infracțiunilor de întrerupere ilegală a cursului sarcinii;

3) Expertizele în cazul avortului ilegal.

BIBLIOGRAFIE

1. Avorturile în Republica Moldova depășesc de două ori numărul nașterilor http://adevarul.ro/moldova/social/avorturile-republica-moldova-depasesc-doua-numarul-nasterilor-1_543e8e3b0d133766a8f6589d/index.html (vizitat 05.05.2016).
2. Bejan O. Dicționar de criminologie. Chișinău: Ericon SRL, 2009. 104 p.
3. Bîrgău M. Criminologie. Chișinău: Academia „Ștefan cel Mare” a MAI, 2005. 343 p.
4. Brînză S., Stati V. Tratat de drept penal. Partea specială. Volumul I. Chișinău: Tipografia Centrală, 2015. 1328 p.
5. Cicala Al. Analiza satistică și problema latentității avorturilor ilegale. În: Revista științifico-practică „Intellectus”. Comunicări științifice, 2018, nr.3, p.117-124.
6. Cicala Al. Considerațiuni generale privind personalitatea infractorului avorturilor criminale. În: Актуальные научные исследования в современном мире, Переяслав-Хмельницкий, Украина, 2018, Nr.9, части 2, с.101-108.
7. Cicala Al. Considerațiuni generale privind personalitatea victimelor infracțiunii de provocare ilegală a avortului. În: Revista științifico-practică „Legea și Viața”, 2018, nr.10, p.37-41.
8. Cicala Al. Factors contributing to illegal abortions among minors. In: Fiat Iustitia, Cluj-Napoca, 2017, no.2, p. 55-57
9. Cicala Al. Influența curentelor religioase asupra incriminării avortului. În: Publicația științifico-practică „Revista Națională de Drept”, 2018, nr.4-6 (210-212), p.36-40.
10. Cicala Al. Măsurile special-criminologice de prevenire a infracțiunii de provocare ilegală a avortului, În: Актуальные научные исследования в современном мире, Переяслав-Хмельницкий Украина, 2018, Nr.9, части 2, с.95-101.
11. Cicala Al. Măsurile victimologice generale de prevenire a avortului criminal. În: Revista științifico-practică „Legea și Viața”, 2018, nr.11, p.22-27.
12. Cicala Al. The retrospective of incrimination of offense of illegal abortion in the Republic of Moldova, In: Fiat Iustitia, Cluj-Napoca, România, 2018, no.1, p.53-68.
13. Cicala Al., (în coautorat) Elemente de Drept penal comparat privind infracțiunea de provocare ilegală a avortului. În: Revista științifico-practică „Legea și Viața”, 2017, nr.11, p.38-43.
14. Cicala Al., (în coautorat) Măsurile individuale de prevenire a infracțiunii de provocare ilegală a avortului. În: Revista științifico-practică „Buletin de perinatologie”, 2018 (81), nr.5, p.63-68.
15. Cicala Al. Violența domestică – cauza generatoare majoră a infracțiunii de provocare ilegală a avortului. În: Revista „Universul juridic”, București România, 2018, nr.8, p.87-95
16. Ciobanu I. Criminologie. Chișinău: Tipografia Centrală, 2011. 560 p.
17. Franț A. E. Întreruperea cursului sarcinii. Repere juridice și etice. București: Universul Juridic, 2016. 580 p.
18. Gagauz O. Sarcina în vârsta adolescenței. Chișinău: Academia de Științe a Moldovei, Inst. Naț. de Cercet. Econ., Centrul Cercet. Demografice, 2015. 86 p.
19. Gherman M., Cicala Al. Obiectul infracțiunii de provocare ilegală a avortului, În: iScience Modern scientific challenges and trends, Warsaw, Poland, 2018, nr.9, p.104-117.

20. Giurgiu N. Elemente de criminologie. Iași: Fundația „Chemarea”, 1992. 311p.
21. Gladchi Gh. Criminologie generală. Manual pentru Facultățile de Drept. Chișinău: Museum, 2001. 312 p.
22. Gladchi Gh. Victimologie. Chișinău: Tipogr. Acad. „Ștefan cel Mare” a MAI, 2013. 294 p.
23. King Th. M. In: Draper Rund Rep., 1998, no. 6, p. 27-30.
24. Larii Iu. Criminologie. Chișinău: Tipogr. „Elena V.I.”, 2004. 150 p.
25. Midrigan V. S. Riscul profesional al lucrătorilor medicali ca varietate a riscului întemiei. Chișinău: CEP USM, 2013. 234 p.
26. Nistoreanu Gh., Păun C. Criminologie. București: Ed. Didactică și Pedagogică, 1995, 352 p.
27. Plop A. Răspunderea penală pentru provocarea ilegală a avortului. Teză de doctor în drept. Chișinău: 2015. 173 p.
28. Republica Moldova printre primele țări din Europa care a adoptat un Program privind sănătatea și drepturile sexuale și reproductive. <https://msmps.gov.md/ro/content> (vizitat 02.09.2018).
29. Stănoiu M.S. Introducere în criminologie. București: Academia Republicii Socialiste România, 1989. 212 p.
30. The Asclepion: Medicine in Ancient Egypt <http://www.indiana.edu/~ancmed/egypt.HTM>, (vizitat 17.02.2015).
31. Бужор В. О сущности преступности. Учебное пособие. Кишинэу: Lyceum, 1998. 108 с.
32. Карпец И.И. Преступность: иллюзии и реальность. Москва: Российское право, 1992. 432 с.
33. Лобов С.А. Криминальная виктимология: Лекция / Под ред. Г. М. Меретукова. Краснодар: КЮИ МВД России, 1998. 232 с.
34. Лозанович Л. А. Незаконное производство аборта: уголовно-правовом и криминологический аспекты. Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Ставрополь 2004. 189 с.
35. Михайличенко С. И. Предупреждение незаконного производства аборта: уголовно-правовой и криминологический аспекты: Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук. Москва, 2013. 154 с.
36. Ривман Д. В. Криминальная виктимология. Санкт-Петербург: Питер, 2002. 305 с.
37. Рыбальская В.Я. О виктимологическом направлении профилактики преступности несовершеннолетним. В: Виктимология и профилактика преступлений. Иркутск: ИГУ, 1979. 189 с.

ADNOTARE

Cicala Alexandru. „Analiza criminologică și prevenirea avorturilor ilegale”. Teză de doctor în drept. Specialitatea 554.02 – Criminologie. Chișinău, 2019.

Structura tezei. Introducere, 4 capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografia din 242 de denumiri, 152 de pagini text de bază, anexe. Rezultatele obținute sunt publicate în 18 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: provocare ilegală a avortului, sarcină, avort ilegal, întrerupere a cursului sarcinii, criminalitate, cauze, condiții, personalitate, prevenire, victimă.

Domeniul de studiu. Lucrare științifică ține de domeniul criminologiei.

Scopul prezentei teze de doctorat constă în realizarea unei analize criminologice complexe a infracțiunii de provocare ilegală a avortului, prin prisma elucidării cauzelor și condițiilor ce-i sunt aferente, în vederea elaborării unor măsuri special-criminologice și victimologice eficiente de prevenire a acestui fenomen infracțional.

Obiective: elucidarea și analiza indicilor statistici de răspândire a avorturilor ilegale pe teritoriul Republicii Moldova; determinarea trăsăturilor personalității infractorului implicat în comiterea avorturilor ilegale; elucidarea trăsăturilor personalității victimei avorturilor ilegale și a rolului acesteia în declanșarea mecanismului actului infracțional; elaborarea măsurilor de prevenire generală, specială și individuală a avorturilor ilegale; conceperea măsurilor de prevenire victimologică a avorturilor ilegale; înaintarea unor recomandări cu titlu de lege ferenda pentru perfecționarea cadrului normativ existent în materia prevenirii avorturilor ilegale.

Noutatea și originalitatea științifică a rezultatelor obținute. Prezenta teză de doctorat constituie una dintre primele cercetări științifice privind investigarea criminologică a avorturilor ilegale, a cărei noutate științifică, și-a găsit reflectare într-un șir de rezultate științifice, orientate spre prevenirea criminologică și victimologică eficientă a infracțiunii de provocare ilegală a avorturilor.

Problema științifică importantă soluționată constă în fundamentarea științifică a măsurilor generale, special-criminologice, individuale și victimologice de prevenire eficientă a avorturilor ilegale de către organele de resort, prin prisma identificării cauzelor și condițiilor care stau la baza genezei și care condiționează acest fenomen infracțional, precum și a trăsăturilor ce particularizează personalitatea infractorului și victima infracțiunii.

Semnificația teoretică și valoarea aplicativă a lucrării. Lucrarea reprezintă o cercetare integrală după conținut, în care au fost sistematizate abordările teoretice cu privire la conținutul caracteristicii criminologice și măsurile de prevenire eficientă a fenomenului avorturilor ilegale. Aceste rezultate pot fi oglindite în activitatea de cercetare științifică, inclusiv a unor fenomen adiacente, precum ar fi pruncuciderile, instructiv-formativă, în activitatea practică a organelor de drept și în procesul de legiferare.

Implementarea rezultatelor științifice. Rezultatele științifice sunt utilizate în procesul de instruire a studenților, masteranzilor și doctoranzilor din cadrul instituțiilor de învățământ superior cu profil juridic, dar și în activitatea practică a organelor de drept.

АННОТАЦИЯ

Чикала Александру. «Криминологический анализ и профилактика незаконных аборт». Кандидат юридических наук. Специальность 554.02 - Криминология, Кишинев, 2019.

Структура диссертации. Введение, 4 главы, общие выводы и рекомендации, библиография из 242 имен, 152 страницы основного текста, приложения. Полученные результаты опубликованы в 18 научных работах.

Ключевые слова - незаконная проблема прерывания беременности, беременность, незаконный аборт, прерывание беременности, преступность, причины, условия, личность, профилактика, жертва.

Область исследования. Научная работа в области криминологии.

Целью данной докторской диссертации является проведение комплексного криминологического анализа преступления незаконного прерывания беременности путем выяснения причин и условий, связанных с ним, с целью разработки эффективных специальных криминологических и виктимологических мер для предотвращения этого преступного явления.

Задачи - выяснить и проанализировать статистические показатели распространения незаконных аборт на территории Республики Молдова, определить характеристики личности правонарушителя, участвующего в совершении незаконных аборт, выяснить личностные характеристики жертвы незаконных аборт и его роль в иницировании механизма преступных действий, и индивидуализация незаконных аборт, разработка виктимологических мер для нелегальных аборт, разработка мер виктимологического предотвращения незаконных аборт, введение некоторых законодательных рекомендаций по совершенствованию существующей нормативной базы в области предотвращения незаконных аборт.

Решаемая важная научная проблема заключается в научном обосновании общих, специальных-криминологических, индивидуальных и виктимологических мер эффективного предотвращения незаконных аборт компетентными органами путем выявления причин и условий, лежащих в основе возникновения и обусловливания этого преступного явления, а также и черты, которые делают личность правонарушителя и жертвы преступления.

Теоретическая значимость и прикладная ценность работы. Статья представляет собой комплексное исследование содержания, в котором систематизированы теоретические подходы к содержанию криминологических характеристик и меры эффективной профилактики явления незаконных аборт. Эти результаты могут быть отражены в деятельности научных исследований, включая смежные явления, такие как детоубийство, поучительно-воспитательные, в практической деятельности правоохранительных органов и в законотворческом процессе.

Внедрение научных результатов. Научные результаты используются в процессе подготовки студентов, магистрантов и докторантов в высших учебных заведениях с юридическим образованием, а также в практической работе правоохранительных органов.

ANNOTATION

Cicala Alexandru. Criminological analysis and prevention of illegal abortions. PhD thesis in law. Specialty 554.02 - Criminology, Chişinău, 2019.

Structure of the thesis. Introduction, 4 chapters, general conclusions and recommendations, bibliography of 242 names, 152 basic text pages, annexes. The results are published in 18 scientific papers.

Key words - illegal provocation, pregnancy, illegal abortion, interruption of pregnancy, crime, causes, conditions, personality, prevention, victim.

Study domain. Scientific work is from criminology domain.

The purpose of this doctoral thesis is to make a complex criminological analysis of the crime of illegal provocation of abortion, through the elucidation of the causes and the conditions related to it, in order to elaborate effective special criminological and victimological measures to prevent this criminal phenomenon.

Objectives - to elucidate and analyze the statistical indicators for the spread of illegal abortions on the territory of the Republic of Moldova, to determine the characteristics of the personality of the offender involved in committing the illegal abortions, to elucidate the personality traits of the victim of the illegal abortions and its role in triggering the criminal act mechanism, and individual miscarriage of illegal abortions, the design of measures for the victimological prevention of illegal abortions, the submission of some recommendations as a law for the improvement of the existing normative framework in the field of prevention of illegal abortions.

Novelty and scientific originality of the obtained results. This PhD thesis is one of the earliest scientific researches on the criminological investigation of illegal abortions, whose scientific novelty has been reflected in a number of scientific results aimed at criminological and victimological effective prevention of the offense of unlawful provocation of abortion.

The important scientific problem solved consists in the scientific substantiation of the general, special-criminological, individual and victimological measures of effective prevention of illegal abortions by the competent bodies through the identification of the causes and conditions underlying the genesis and conditioning this criminal phenomenon, as well and traits that make the personality of the offender and the victim of the offense particular.

Theoretical significance and applicative value of the work. The paper is an integral research into content, in which the theoretical approaches to the content of the criminological characteristics and the measures of effective prevention of the phenomenon of illegal abortions were systematized. These results can be reflected in the activity of scientific research, including an adjacent phenomenon, such as the infanticide, the instructive-formative, in the practical activity of the law enforcement bodies and in the lawmaking process

Implementation of scientific results. The scientific results are used in the process of setting up students, masters and doctoral students in higher education institutions with a legal background, as well as in the practical work of the law enforcement bodies.

CICALA ALEXANDRU

ANALIZA CRIMINOLOGICĂ ȘI PREVENIREA AVORTURILOR ILEGALE

SPECIALITATEA 554.02 – CRIMINOLOGIE

Autoreferatul tezei de doctor în drept

Aprobat spre tipar: 02.05.2019

Formatul hârtiei: 60x84 1/16

Hârtie ofset Tipar ofset

Tirajul: 50 exemplare

Coli de tipar: 2,0

Comanda nr. 09

Tipografia Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI

MD 2009 Chișinău, str. Gh. Asachi 21,

tel.:(+37322) 723-792, fax: (+37322) 738994

web: www.academy.police.md; e-mail: academy@police.md